

ЗАХОДИ БОРТЬБИ ТА ПРОФІЛАКТИКА ФАСЦІОЛЬОЗУ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ В ГОСПОДАРСТВАХ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Довгій Ю. Ю., д.вет.н, професор

Гудь А. О., аспірантка

Пашинська О. І., студентка

Поліський національний університет, м. Житомир, Україна

Фасціольоз є одним з найбільш розповсюджених небезпечних інвазійних захворювань не тільки для жуйних тварин, але і для людини. До збудників цієї інвазії відносяться паразитичні трематоди двох видів: Fasciola hepatica і Fasciola gigantica . Проміжним хазяїном личинкової стадії фасціол є моллюск Lymnaea truncatula, та Lymnaea Subangulata для Fasciola hepatica, та Lymnaea auricularia – для Fasciola gigantica.

Ключові слова. *Інвазія, моллюски, фасціоли, методи, дослідження, яйця.*

Мета роботи: Вивчити особливості боротьби та заходи профілактики трематодозів.

Матеріали та методи: Більше 150 років ведеться пошук засобів терапії тварин за фасціольозу. За цей час було знайдено ряд ефективних препаратів, деякі з них надійно ввійшли в арсенал протифасціольозних засобів. У світовій ветеринарній практиці відомо біля 1000 протипаразитарних препаратів та їх лікарських форм. Для лікування тварин, уражених фасціолами, використовується біля 25 антигельмінтиків. Це такі препарати, діючою речовиною яких є: івермектин, альбендазол, фенбендазол та інші.

Використовують також препарати фенбендазолу для лікування жуйних тварин за фасціольозу. Дослідники вказують на ефективність препарату від 42,4% до 100% [1].

Експериментально доведено, що результативність лікування інвазованих тварин значно підвищується при комплексному використанні антигельмінтиків і біологічно активних препаратів, пробіотиків, ферментів, вітамінів, мікроелементів і хемосорбентів. Вони допомагають відновити мікрофлору кишечника при дисбактеріозі та впливають на проникність клітинних мембран уражених органів [2].

Проблема розповсюдження фасціольозу в Житомирській зоні центрального Полісся є вкрай актуальною в теперішній час. Адже в більшості господарств тварини заражені даною хворобою.

Збудники розвиваються в організмі дефінітивних господарів за 3-4 місяці і паразитують в ньому більше року. Тому тварини будуть зберігати в собі фасціол доти, поки не буде проведена дегельмінтизація. Дефінітивні господарі заражаються гельмінтами не постійно, а протягом певного періоду часу, що з часом дає ріст екстенсивності інвазії.

В організмі хворих тварин порушується обмін білків, вуглеводів, жирів, мінеральних речовин і вітамінів, про що свідчить підвищення активності еритроцитів, гемоглобіну, кольорового показника, збільшення кількості лейкоцитів, у тому числі збільшується кількість еозинофілів, юних і паличкоядерних нейтрофілів, моноцитів, лімфоцитів, зменшуються гематологічні показники, з'являються дегенеративні зсуви в складі білої крові (частіше у вигляді анізацитозу), розвиваються явища ацидозу і анемії, що в сукупності викликає порушення усіх обмінних процесів в організмі[3]

Для виявлення тварин хворих на фасціольоз було сформовано дві групи дослідну та контрольну. Вони були схожі за такими ознаками, як порода, вік, вага, та фізіологічний стан організму.

Інтенсивність трематодозного інвазування великої рогатої худоби визначали за допомогою методу послідовних промивань за К.І. Скрябіним. Кількість яєць фасціол визначали в 1 грамі фекалій.

Для лікування тварин застосовували такий препарат як Тектін-Супер з діючою речовиною івермектин 10 мг та клорсулон 100мг. Дана діюча речовина є макроциклічним лактоном ендектоцидової групи. Він дозволяє іонам хлориду проникати через клітинні мембрани паразита, чим гіперполяризує нервову та м'язову тканини. Внаслідок чого настає параліч та загибель фасціол.

Препарат застосовували підшкірно ін'єкцією в ділянку лопатки у дозі 1мл на 50кг маси тіла тварини. Препарат показав свою ефективність, у повторному дослідженні фекалій наявність яєць фасціол не було виявлено. Екстенсивність та Інтенсивність становили 100%.

Нами було виявлено, що II фасціолами зростає впродовж року. Найменшим воно було в зимовий період, а найбільшим восени.

Велику небезпеку в поширенні фасціольозу відіграють культурні пасовища, які знаходяться в зоні рік, боліт і водосховищ. Високий рівень ґрунтових вод забезпечує сприятливі умови для масового розселення на пасовищах малого ставковика - основного поширювача фасціол серед тварин.

Тому мокрі ділянки пасовищ бажано обробляти концентрованим моллюскоцидом (мідний купорос – 1:5000) викликає загибель близько 80% моллюсків. Прогнозування цього гельмінтозу зводиться до вивчення щільності зараження популяції *L.truncatula*. Боротьба з фасціолами включає профілактичну дегельмінтизацію хворих тварин, хімічну, біологічну і фізичну боротьбу з прісноводними моллюсками [4].

Висновки. На основі власних досліджень, було встановлено, що паразитоценоз має широке розповсюдження в господарстві П(ПО)СП «Світоч» с.Груд, Новоград-Волинського району, Житомирської області. Максимальна інтенсивність трематодної інвазії в них досягає 80 - 95%.

Було встановлено 2 періоди зараження ВРХ : 1-й припадав в кінці квітня та до половини червня, а 2-й на середину вересня та тривав аж до закінчення пасовищного сезону.

У хворої на трематодози великої рогатої худоби спостерігається зниження імунітету, вона стає вразливішою до захворювань.

Використаний нами антигельмінтик Тектін Супер на основі івермектину виявився високоефективним.

Список літератури

1. Довгій Ю.Ю. Вплив роленолу і тималіну на функціональний стан імунної системи великої рогатої худоби при фасціольозі / Ю.Ю.Довгій // Вет. медицина України. – 2001. – №4. – С. 21–22.
2. Бырка В.И. Эффективность антгельминтиков при фасциолезе / В.И. Бырка, В.Я.

Пономаренко, В.И. Котляр // Совершенствование мер борьбы и профилактики болезней с/х животных. – Харьков, 1990. – С. 44 – 49.

3. Бурлак В.А., Сибатаев А.К. Паразиты и паразитарные болезни в Западной Сибири / В.А. Бурлак, А.К. Сибатаев. – Новосибирск, 1996. – 25 с.

4. Doligalska M. Enviromental contamination with Helminth Infective Stages Implicated in Water and Food-borne Diseases / M. Doligalska, K. Donskow // Acta Microbio-logica Polonica. – 2003. – Vol. 52. – P. 45 – 46.